

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Rerum Permutatione. Titulus XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

emere dixerit, vel à denunciationis tempore duorum spaci-
um mensium sit elaplum) meliorationes & jus sibi con-
cipiens alius vendere, qui ab emptione leuiusmodi minime
prohibentur. Emphyteuta quoque fecus presumendo,
vel cessando in solutione canonis per biennium (nisi ce-
leri satisfactione postmodum sibi consulere studuerit)
iuste potest repelli. Non obstante, quòd ei ut cano-
nem solueret, non exiit nunciatum: cum in hoc casu
dies statuta pro domino interpellat. b

DE RERVM PERMYTATIO-
NE.

TITVLVS XIX.

CAP. I.

Principi potest rem ecclesiasticam per permutationem ad-
quirere, data re meliori vel aequali, h. d. Et in hoc quòd dicit, vel
aequali, est casus notabilis.

Ex concilio apud Silvan.

Si princeps voluerit rem mobilem sanctis locis pre-
stare, & accipere ab eis aliam immobilem, eoque
modo de communi voluntate permutationem con-
trahere: Licet ei hoc facere, si causa rationabilis id ex-
pofcat, & res quam praestiterit, maior fuerit, vel aequalis:
pragmatica sanctione super hoc promulgata.

CAP. II.

Permutatio rerum ecclesiasticarum facta in casu non concessa,
sua non seruat firmitate, nisi, est recessanda per successorem.

Ex concilio Beluacen. c.

VT commutationes rerum ecclesiasticarum, quae ab
anteccessore inconsulte factae sunt, ab eo qui successor
est, emendentur.

CAP. III.

Mancipia ecclesiarum non debent permutari nisi ad libertatem, vel
nisi sint fugiua. h. d. cum c. sequenti.

Ex concilio apud Silvan.]

Mancipia ecclesiastica, nisi ad libertatem, non conue-
nit commutari: videlicet ut mancipia, quae pro ec-
clesiastico homine dabantur, in ecclesia seruitute per-
manent, & ecclesiasticus homo, qui commutatur, serua-
tur perpetua libertate. quod enim semel Deo consecra-
tum est, ad humanum usum transferri non decet.

CAP. IV.

Serui ecclesiarum cum propriam permutari non possunt, nec alienari,
nisi sint fugiua.

Ex eodem.

In iustum videtur & impium, ut mancipia, quae fideles
Deo, & sanctis eius pro remedio anime suae consecra-
runt, cuiuslibet muneris mancipio, vel commutatio-
nis commercio iterum in seruitutem secularium redigan-
tur, cum canonica auctoritas seruos tantummodo permit-
tat distrahi fugiuos. Et ideo ecclesiarum seruos non per-
mittere caveant, ne elemosyna unius, alicuius peccatum
 fiat. Et est absurdum, ut ab ecclesiastica dignitate ser-
uus discidens, humane sit obnoxius seruituti.

CAP. V.

Tribendae potest permutari non possunt: Episcopus
tamen potest de loco ad locum permutare personam.

Vbanus tertius.

Quotum d. est ex parte tua, si commutationes
 fieri valent praebendarum, cum commutatio di-
gnitatum in Toronenf. concilio fuerit interdicta: [1 &
 infra.] Generaliter e itaque tenes, quòd commuta-

a Vid. In silvan. Et illi Dei ff. de verb. oblig. b interpellat.
c Referat in conc. Meld. c. 2. tanquam ex conc. apud Beluac. Bui.
d. d. c. 1. p. 1. v. 2. c. 1. Et c. 2. ed. tit. in 2. comp. d. Ca. 1. ed.
tit. in 2. comp. v. d. notata in 6. maioribus. f. p. de praeb. vid. Argid.
Bellamer. tract. de benef. permut. c. 1. v. 1.

tionem praebendarum de iure fieri non possunt, praeter
cum pacto praemissa, quae circa spiritualia vel canoni-
ca spiritualibus laicis conuenerit semper licet.

Si autem Episcopus causam impetrat praebendam in
cite poterit de uno loco ad alium transire personam
ut quae uni loco minus sunt utiles, aliis se videri
lius exercere.

[1. Si quis enim quendam qui praebendam sine ratione, et sine
iusticia, ut maioram praebendam obtineret, per se in maiorem
rem pecuniam consequatur, quod quidem auctoritate canonica
& firmitate prohibetur.]

CAP. VI.

Ecclesia sine proprietate possunt ad vicariam permutari, et
sunt earum etiam permutari possunt, et pro vicaria vicaria
vicariam suppleri.

Clemens tertius.

AD quaestiones a solvendis, & infra. Inuentionem
ex litteris tuis, quòd dux conuentualis ecclesiae
in tua dioecesi constitutus, quorum utraque praebenda
habet ecclesiam cum possessionibus vicariis vicariis
sibi vicinam. Illis autem desiderantibus permutari
eam illarum, altera respectu meliorum permutationis
abundet, & ideo sibi postulet adici certam partem po-
tuncis numerate, ut sic ad aequitatem permutationis
valeant pervenire, utrum possit id licite fieri, et ab
bitatum: [1 & infra.] Respondimus, quòd licet in ec-
clis & parochialibus ecclesiis per se quae, et in
lebrati, & in permutatione possessionum per se non
debet, pecuniam posse refundi: de ipsarum possessionum
ad invicem, prout visum fuerit expedire, etiam sine
pecuniae quantitate poterit contractus permutationis
fi, sic tamen d. quòd illi contractus aequitatem
vicem misceantur.

[1. Quam ob causam sed. Apoll. con. v. 1. licet magis
discretis in industria quibus ratione praestant, quae per
articulo sit agendum: nihilominus una praedicta.

CAP. VII.

Beneficia sua per dux, quae ea propria permutari debent.

Innocentius III. Senon. Archiepiscopus.

VM olim e magister S. & R. Archiepiscopus
posituram ad vicariam commutasset: [1 & infra.]
cet praedictus magister ab initio praemissa permuta-
tione confessus, idem tamen R. cum iudiciali
no, proponens, quòd ipse praepositorum sine
qualibet resignavit, & post resignationem praemissa
ftri archidia conatum fuerat assecutus: [2 & infra.]
ergo nobis constaret, quòd ipse suam praemissa
publice et factum errorem: & hunc praepositorum, &
archidia conatu curauimus solitari, super hoc de
contra eos sententiam profertur.

[1. Magister rursus ab initio conatum suum
sen. Episcopo duximus defendendum. Cuius admodum in
tiam nostram postmodum accessisse, ut in negotio
procederet, et tunc ipsius delictum. Ab hac causa
diximus ad iungendum: verum cum praepositorum
non fuisse a delegatis pariter ipsi in causa praemissa, per
tium se nostra conspectus praestantur, & nullatenus
nobis, &c.]

[2. Licet magister ipse praepositorum ex
dicitur de permutatione tractasse, & commutatio
nisi vel. f. n. Eduen. Episcopo quod nullatenus praemissa
rum sapientibus B. delegati nostra non. Legimus, &c.]

a C. 2. ed. tit. in 2. comp. b permutatio. c
d. al. ita sic tamen quòd contractus permutationis
misceantur. e Can. ed. tit. in 2. comp. f. de permuta-
tione assequitur.

DE FEVDIS. TITVLVS XX. CAP. I.

Si dominus à vasallo recipit feudum in pignus, abstinentes ad eius seruitio, non tenent computare fructus in fortem. h. d. si uicidam intellectionem commouent. Et est casus singulari qui alibi non legitur.

Innocentius III. a Marien.

Institutione b presentium declaramus, quod gageria quam de feudo ecclesiarum ab M. dignofertis et recepisse, à te potest liberè detineri, fructibus non computatis in fortem. Ita uidelicet, ut quamdā fructus illos ceperis in fortem minime computandos, idem M. à seruitio, in quo tibi & eccl. tua pro feudo ipso tenet, interim sit immunis.

CAP. II.

Tenit tres casus, in quibus non obstante iuramento de non infundando, potest Episcopus antiquum feudum ad ecclesiam reuersum nouo vasallo concedere. h. d. Et est casus notabilis, interpretans iuramentum de non alienando.

Idem Madrilanen. Archiepiscopo.

Ex parte d tua nostro est Apostolatus referatum, quod scriptis dubitasti, utrum cum contingit vasallum tuum decedere, & ad te feudum ipsius redire, feudum eius alius liceat tibi dare, quamvis iuramento tenaris strictius, non infundare de nouo, Romano Pontifice inconsulto? Ad hæc i vasallum tuum feudum alienare contingat, an ipse filium vel consanguineum eiusdem feudi confortem de ipso ualeas investire? Alia quoque dubitatio continebat, ut cum feudum alienatum reperis, quod per te facit recuperare non potes: utrum possis alicui laico in feudum illud concedere, qui & illud recuperet, & in feudum per ecclesiam recognoscat? [1 & 7.] In primo [ergo] casu feudum decedentis liberè (si uideris expedire) concedas. Atque in secundo filium, vel consanguineum alienantis investies. In tertio feudum alienatum potes licenter & concedere, per quem ipsa f ecclesia valeat rehabere.

[1] Nos igitur super his de mente tua scrupulum volentes dubitationis auferre, per a scriptis mandamus, quatenus si quando præfatus casus emerferit.

DE PIGNORIBVS ET ALIIS CAVTIONIBVS. TITVLVS XXI. CAP. I.

Re ecclesia pignori non debent, nisi ex necessitate & rationabili causa.

CAP. I.

Re ecclesia pignori non debent, nisi ex necessitate & rationabili causa.

CAP. I.

Ex concilio Remen. g. Vllus Presbyter præsumat calicem, vel patenam, vel vestimentum sacerdotale, aut librum ecclesiasticum tabernario, vel negotiatori, aut cuiilibet laico, vel sceminae in h validum dare, nisi iustissima necessitate urgente.

Sicut & Zepherinus Papa & martyr S. Hilariun in suis decretalibus docuit.

CAP. II.

Liber homo non potest pignoriari.

a Maurien. b C. 2. eod. tit. in 3. comp. Vid. Covarr. l. 3. var. resc. 2. & de materia tituli pleni lul. Clarus tract. de feud. c accepisse. d C. 2. eod. tit. in 3. comp. Vid. lul. Clar. de feud. e licite. f ipsam. g Non inuenio in concil. Remen. et tamen tribuunt Bui. l. 3. decr. c. 104. l. 10 p. 2. 139. & c. 2. eod. tit. in 1. compila. h id est, obligare est enim modus vulgaris loquendi Gebeven, ut hic ait Hofsten. i C. 2. eod. tit. in 1. comp.

O o o

416
417
aliquos spolia uoluerit, & aliorum scripta que nobis fuerant praesentanda, non uoluerit agere. Caterum in nostra praesentia constituto, ut res sua praesentem, in executionem suam propriam praesentem non uoluerit, quod iudices perperam processissent contra ipsum, non alia in scriptis minus fideliter redigissent. Unde timens ne hinc portaret Vna scripta aliorum aperuit, & quod suspensus fuerat aduocato. Sicut si quid expediret, melius uideretur vel non minus scripta suscepit, ut nobis fideliter ueritas, & praesentia, & obsequia causam suspensus praesentia coram nobis. Praesentia cum non queremus de iudice quous ex proprio motu conuictum, sed de illis potius quam ipsi daturus eligendum, & iudicium suum libere per eum deservissent, de ipso pariter conquerenti non minus felix non daturus adhibendum, sed ut in eo saltem iudicium non periret contra acta iudicium, quatenus uoluerat, quod non uoluerat, si uoluerit exaudire, ne uideretur ei non peruenimus aduocato.

CAP. VIII.

Beneficentiarum completa est ex una parte, & per alteram hinc, qui minus implentur, restituitur pars ad suum beneficium & feudum hinc continet ius.

Item Archiepiscopo & praeposito sancti Andree Coloni.

Quia uisueruntur [1 & 7.] Intelleximus G. ca. 2. officio necesse, quod cum ipse & L. clericus de permutatione praedictarum suorum in tot se tractare coepisset, cum uisitari utrinque imminere credebant, tandem idem L. praedictam eiusdem G. cuidam consanguineo suo assignata, praedictam suam ei sicut promiserat uoluit restituere: & infra. Cum igitur deceptus & non intelligens ius inueniant: licet ipsi per se de iure non possent ecclesiastica beneficia permutare: ut tamen consanguinitas inueniat tribuatur: mandamus, quatenus, si ecclesiasticum praesentum G. taliter fuisse deceptum, amodo praedictam consanguineo ipsius L. vel quolibet alio laico detentore, eam restitui facias eidem.

[1] Restitui ad ipse Dominus Iesu Christo pastoralis sit nobis curam, & si uisitari nostra incantabit, vel de iure expedit, ut si aliquid quodlibet in suis rationibus conseruere, quod aliquando in consuetudine ecclesiae dispensatum non sustineant, sed firma & illius obsequia permittant.

CAP. IX.

Spiritali non temporalis permittari non potest.

Gregorius IX. Beati & Eugenio.

Abbatibus. d

Inhibita nobis Abbatis & conventus sancti Martini de Romanonia petio continebat, quod cum super causa, qua inter ipsos ex una parte, & praepositum & Albanen. abbatem, super quibusdam decimationibus vertebatur, ad C. f. epistolam nostram, tunc in Hungaria commouimus, nostras litteras impetrauerunt: ipse ac magister M. in causa utrinque tanquam in arbitrio exitit compromissum, arbitrii fuerunt, quod si dictus praepositus obsequium decem milia solidorum & regalium à Rege Hungariae concedi monasterio memorato, ipsi ab eorum decem decimationum petitione cessarent: & infra. Quocirca mandamus, quatenus si uobis confiterit de praemissis (cum permutatione spiritualibus ad temporalia impetratum) praedictum arbitrium, & quicquid secutum est in eo vel ob id, iterum decernatis.

a Al. Coloni. b C. 2. de prob. in 3. comp. vid. Covarr. lib. 1. var. resc. 2. c. 1. d. de dem. & lituer. ff. de suspens. d De Beaten. Gregorius abbat. al. Beaten. & Semagen. al. de Beaten. & Simgien. al. de Beaten. & Simgien. e Alben. al. Albanen. f C. 2. f. abbas legitur in v. Cod. manuscr. in uis solidorum, ut adu. f. manserunt.